

مقاله علمی-پژوهشی

بررسی تاثیر مکمل فیبری بافت داده شده (تفاله سیب - سبوس جو دوسر) بر ویژگی های فیزیکوشیمیایی و کیفی کیک مافین

الناز میلانی^{۱*}، مرتضی میرزابی^۲

۱- دکتری جهاددانشگاهی.

۲- کارشناسی ارشد جهاددانشگاهی کاشمر.

چکیده

اطلاعات مقاله

تاریخ های مقاله :

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۲/۱۳

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۵/۱۶

کلمات کلیدی:

اکستروژن،

فیبر،

تفاله سیب،

سبوس جو دوسر

DOI: 10.22034/FSCT.22.163.78.

* مسئول مکاتبات:

افزایش تقاضای مصرف فراورده های غذایی با کیفیت و ارزش تغذیه ای بالا، کاربرد فیبرهای رژیمی را به نوعی چالش میان پژوهشگران تبدیل کرده است. در این پژوهش اثر افزودن مکمل فیبری بافت داده شده (اکسترودشدۀ) حاصل از تفاله سیب- سبوس جو دوسر در سطوح ۰، ۵، ۱۰ و ۱۵ درصد، برویزگی های فیزیکوشیمیایی و کیفی کیک مانند رطوبت، قوام، تخلخل، مولقه های رنگ مغز، بیاتی و پذیرش کلی مورد ارزیابی قرار گرفت. نتایج نشان داد که افزودن مکمل بافت داده شده به نمونه های کیک تاثیر معنی داری روی پروتئین و چربی آنها نداشته است، اما سبب افزایش درصد رطوبت، فیبر و خاکستر در نمونه های کیک گردید. افزودن مکمل فیبری بافت داده شده سبب کاهش میزان سفتی بافت کیک در طول دوره ماندگاری شد؛ به طوری که کمترین میزان سفتی بافت مربوط به نمونه های حاوی ۱۰ درصد بود. با بررسی فاکتورهای مربوط به رنگ نمونه های کیک مشخص گردید که افزودن مکمل فیبری به نمونه های کیک موجب کاهش سفیدی، کاهش فاکتور^a و افزایش فاکتور^b گردید. نتایج ارزیابی حسی نمونه ها نشان داد که افزودن مکمل فیبری بافت داده شده تا سطح ۱۰ درصد، سبب افزایش معنی دار امتیاز عطر و طعم، پذیرش کلی گردید. $p \leq 0.05$. در حالی که قوام و تخلخل خمیر افزایش یافت. نتایج حاصل از این پژوهش نشان داد که مکمل فیبری بافت داده شده، به عنوان فراورده جنبی خط تولید و منبع ارزان و غنی از ترکیبات سلامتی زا می تواند بطور موفقیت آمیزی جایگزین قسمتی از آرد مصرفی برای تولید فراورده های پخت مورد استفاده قرار گیرد. بالاترین مقبولیت شامل کیک غنی شده با ۱۰٪ پودر مکمل فیبری بافت داده شده بود.

۱- مقدمه

نتیجه فرایند شامل شکستن پیوندهای هیدروژنی در بین و داخل زنجیره‌های همی سلوز و لیگنین بوده و ماده‌ای با ساختار متخلخل تر و رنگ روشن تولید می‌شود. تغییر ساختار سبب افزایش ظرفیت نگهداری آب، تورم فیبر و بهبود ویژگی‌های تکنولوژیکی و سلامتی زایی آن می‌گردد [۵، ۶ و ۷]. در مطالعه لبسی و تزیا (۲۰۱۱) تاثیر جایگزینی سبوس جو، ذرت و برنج تا سطح ۳۰ درصد بر ویژگی‌های کیک در طی دوره نگهداری بررسی گردید. مطابق نتایج تخلخل و حجم ویژه کیک با افزودن فیبر رژیمی افزایش یافت و سطح افزودن ۱۰ درصد سبوس غلات برای تولید کیک، مطلوب ارزیابی گردید [۸]. میلانی و همکاران (۱۴۰۰) اثر افزودن مکمل فیبری بافت داده شده از ضایعات فرآوری قهوه- سبوس گندم را بر ویژگی‌های کیک مافین در طی نگهداری، بررسی نمودند. نتایج بیانگر تاثیر مطلوب فیبر بافت داده شده تا سطح ۱۵ درصد در مقایسه با نمونه شاهد بود. از این رو؛ در پژوهش حاضر، ابتدا طی فناوری اکستروژن، مکمل فیبری کامپوزیت تولید شده و سپس تاثیر افزودن مکمل فیبری بافت داده شده در چهار سطح (۰، ۵، ۱۰ و ۱۵ درصد) بر ویژگی‌های کیک مافین در طول دوره نگهداری بررسی شد.

۲- مواد و روش‌ها**۲-۱- مواد اولیه**

تفاله سیب از آبمیوه فروشی‌های سطح شهر جمع آوری و بالاصله توسط آون گذاری خشک گردید؛ سبوس جو دوسر نیز از شرکت A.A.B تهیه گردید. نمونه‌ها به وسیله آسیاب آزمایشگاهی، آسیاب و به منظور دانه بندی یکنواخت، آرد آسیاب شده، از الک با مش ۵۰ عبور داده شدند. برای اندازه گیری رطوبت، خاکستر، پروتئین، فیبر و چربی مواد اولیه از روش AOAC، AOAC (۲۰۰۰) استفاده گردید.

تغییر شیوه زندگی، فقدان تحرک و استرس روزانه باعث ایجاد بیماری‌های مختلف شده است [۱]. توسعه فراورده‌های غذایی غنی از مواد فراسودمند می‌تواند نقش اساسی در تضمین سلامتی داشته باشد [۱]. فیبرهای رژیمی، پلی‌ساقاریدهای غیرنشاسته‌ای هستند که توسط روده کوچک قابل هضم نمی‌باشند و تنها در روده بزرگ به صورت جزئی یا کلی امکان تغییر آنها وجود دارد، به همین دلیل دارای مزایای زیادی برای سلامتی بدن هستند. این ترکیبات شامل سلوزل، همی سلوزلها، صمغ‌ها و لیگنین می‌باشند [۲]. سازمان FDA مقدار مصرف فیبر غذایی روزانه را ۳۸ - ۲۵ گرم توصیه نموده است. فرآورده‌های پخت یکی از انواع مواد غذایی هستند که در جهان بیشترین مصرف کننده و تقاضا را دارند. در بین این فرآورده‌ها، کیک طرفداران ویژه ای را در اقسام مختلف جامعه داراست [۲ و ۳]. با توجه به نقش سلامتی زایی فیبرهای غذایی، جایگزینی آنها با آرد در فرمولاسیون کیک، ضمن حفظ ویژگی‌های حسی و تکنولوژیکی در تامین امنیت غذایی و سلامت مصرف کننده نقش ویژه‌ای ایفا می‌نماید. سبوس جو دو سر منبع غنی از فیبر خوراکی، پروتئین، کلسیم، آهن، منزیزیم، فسفر، پتاسیم، سدیم، روی، مس، منگنز، سلنیوم، ویتامین‌های گروه B و فولات می‌باشد. بتا گلوکان جو دوسر در افراد دیابتی موجب تنظیم گلوکز خون می‌گردد. تفاله سیب، محصول جانبی بالارزشی است که سالیانه حدود ۲ میلیون تن در جهان تولید می‌شود. منبع غنی از پکتین و پلی فنول‌هایی است که سبب افزایش خاصیت آنتی اکسیدانی فراورده غذایی می‌شود. لذا در صورتی که زمینه فراوری و بازگشت آن به چرخه تولید فراهم شود، سبب تامین توسعه پایدار کشاورزی و ارزش افزوده بالا خواهد شد [۲ و ۴]. یکی از تکنولوژی‌های مهم برای فرآوری منابع فیبری رژیمی به منظور حذف آلدگی میکروبی و افزایش ویژگی‌های عملکری در مقیاس صنعتی، اکستروژن مواد غذایی است.

سپس وزن خمیر خارج شده از قیف در مدت زمان ۱۵ ثانیه اندازه گیری و قوام خمیر بر حسب گرم بر ثانیه گزارش شد. بطوری که اعداد بزرگتر ثبت شده نشان دهنده قوام کمتر خمیر است.^[۳]

۲-۵- بافت سنجی در طول دوره نگهداری (۱، ۷ و ۱۴ روز پس از تولید)

برای ارزیابی بافت کیک از دستگاه Texture Analyzer مدل Lloyd استفاده شد. بافت کیک های تولیدی با استفاده از دستگاه بافت سنج ارزیابی شد. قطعاتی از کیک با ابعاد یکسان ($2/5 \times 2/5$ سانتی متر) و سطوح یکنواخت برش خورده و تحت اثر پروب مخصوص آزمون فشار قرار داده شد. سرعت حرکت پروب قبل از فشار و در حین نفوذ ۱ میلی متر بر ثانیه بود. بیشترین نیروی وارد شده به نمونه در پایان عمل فشردن بر حسب نیوتون گزارش شد.^[۱]

۲-۶- ارزیابی رنگ و تخلخل مغز کیک

به منظور ارزیابی میزان تخلخل مغز نمونه های کیک از تکنیک پردازش استفاده شد.^[۹] آنالیز رنگ پوسته و مغز کیک مطابق روش سان و همکاران (۲۰۰۸) بوسیله دستگاه هانترلب و از طریق ۳ پارامتر L^* ، a^* و b^* انجام شد. L^* بیانگر میزان تیرگی و روشنی، a^* قرمزی را نشان می-دهد و b^* زردی را نشان می-دهد.^[۱۰]

۲-۷- ارزیابی خصوصیات حسی

خصوصیات حسی توسط ۱۰ داور آموزش دیده مورد ارزیابی قرار گرفت و پارامترهای حسی شامل رنگ، ظاهر، عطر و طعم، بافت و پذیرش کلی در فاصله زمانی ۲ ساعت پس از پخت، بر اساس روش هدونیک ۵ نقطه ای، امتیازدهی گردید.^[۱۱]

۲-۹- طرح آزمایشات و تجزیه و تحلیل آماری

در این تحقیق به منظور مطالعه تاثیر افزودن مکمل فیبری بافت داده شده در سطوح (۰، ۵، ۱۰ و ۱۵ درصد) در طی دوره نگهداری (۰، ۷ و ۱۴ روز) نگهداری کیک از طرح فاکتوریل کاملاً تصادفی استفاده شد. نتایج و تجزیه و تحلیل آماری ارزیابی کیک های تولیدی به کمک نرم افزار

۲-۲- تولید مکمل فیبری بافت داده شده

پخت اکستروژن توسط اکسترودر دو مارپیچ با چرخش هم جهت مدل DS56 ساخت شرکت Jinan Saxin کشور چین انجام پذیرفت. بدین منظور ابتدا تأثیر رطوبت خوراک ورودی (۱۲ درصد) تحت شرایط دمای ثابت اکسترودر ۱۴۰ درجه‌ی سانتی گراد، سرعت خوراک دهی ۴۰ کیلوگرم در ساعت، سرعت چرخش 150° دور بر دقیقه و قطر دای ۳ میلی متر بر ویژگی‌های جذب و نگهداری آب مکمل فیبری کامپوزیت سبوس جودوسر: تفاله سیب با نسبت ۱:۱ بررسی گردیده و نمونه مطلوب از حیث افزایش جذب آب به منظور جایگزینی با آرد گندم کیک مورد استفاده قرار گرفت.^[۱ و ۷]

۲-۳- تهیه خمیر و تولید کیک مافین

برای تهیه خمیر از روش مخلوط کردن دو مرحله‌ای استفاده شد؛ در این روش در مرحله اول، کلیه مواد جامد شامل ۱۰۰ گرم آرد گندم، ۷۰ گرم شکر، ۱۲ گرم پودر شیرخشک، ۴ گرم بیکینگ پودر به همراه مکمل فیبری مورد نظر در مخلوط کن ریخته و با سرعت کم حدود ۳۰ ثانیه مخلوط شد و بعد در حال حرکت، آب، به مخلوط اضافه شد تا خمیر شکل بگیرد. در مرحله دوم سرعت افزایش یافته و باقیمانده آب تا ۳۸ گرم، ۷۰ گرم تخم مرغ و ۵۵ گرم روغن مایع طبق فرمولاسیون به ظرف مخلوط کن اضافه گردید و تا ۹۰ ثانیه با دور متوسط همزده شد. سپس معادل ۱۲۰ گرم از مخلوط حاصل در هر یک از کپسول های کاغذی مافین ریخته و داخل فر (مدل ONIX ساخت کشور ایتالیا) با دمای ۱۹۰ درجه سانتی گراد به مدت ۲۵ دقیقه قرار داده شد. سپس ۱۸۰ کیک های آماده شده از فر خارج و خنک گردید. نمونه ها تا انجام مراحل آزمایش، داخل کیسه های پلی اتیلنی و در دمای محیط (۲۵ درجه سانتی گراد) نگهداری شدند.^[۳]

۲-۴- قوام خمیر

برای اندازه گیری قوام خمیر کیک، خمیر در قیفی با قطر داخلی دهانه گشاد ۱۰ سانتی متر و قطر داخلی دهانه باریک ۱/۶ سانتی متر ریخته شد. قیف بطور کامل با خمیر پر شده،

شرایط دمایی بالا و شرایط برشی فرآوری اکستروژن مرتبط است. فرآوری حرارتی یا ترمومکانیکی منجر به توزیع مجدد بخشی از فیبر رژیمی نامحلول به ترکیبات حاوی فیبر محلول می‌شود که مقدار فیبر کل را افزایش می‌دهد. این افزایش ممکن است به دلیل تکه شدن یا شکستگی دیگر اجزاء نامحلول فیبر باشد^[۵ و ۱۲]. در پژوهش دیگری از تفاله سیب خشک شده به عنوان منبع فیبر و پلی فنول ها جهت غنی سازی کیک اسفنجی استفاده کردند. پودر تفاله سیب در سه سطح ۱۰، ۵ و ۱۵ درصد جایگزین آرد گندم شده و خصوصیات فیزیکوشیمیابی و رئولوژیکی کیک ها گزارش شده است. حجم کیک ها کاهش و جذب آب افزایش یافت. مقدار پلی فنل ها و فیبر کیک های غنی شده افزایش یافت.^[۲]

مقایسه میانگین داده ها نشان داد که با افزایش میزان مکمل فیبری بافت داده شده در فرمولاتسیون کیک، مقدار خاکستر افزایش یافت. طبق آزمون دانکن، افزودن مکمل فیبری بافت داده شده تا سطح ۱۵ درصد اختلاف معنی داری با نمونه با شاهد داشت. افزایش میزان خاکستر در نمونه های کیک نشان دهنده وجود املاح فراوان می باشد و عمدتاً شامل عناصر معدنی همچون پتاسیم، کلسیم، منیزیم، سولفور و فسفر در خاکستر وجود دارد^[۱۱]. با افزودن سبوس جو دوسر به دلیل بالاتر بودن میزان خاکستر سبوس نسبت به آرد گندم، میزان خاکستر به طور معنیداری افزایش یافته است. نتایج تحقیقات نیز نشان داد با افزایش فیبر رژیمی جو، میزان خاکستر کیک بدون گلوتون در مقایسه با نمونه شاهد افزایش یافته است که با یافته های این بخش مطابقت دارد.^[۱۲]

Minitab.17 انجام و مقایسه میانگین ها با آزمون چنددامنه ای دانکن در سطح معنی داری ۵ درصد انجام شد.

۳- نتایج و بحث

۳-۱- ترکیبات شیمیابی مواد اولیه و فراورده نهایی
ویژگی های فیزیکوشیمیابی سبوس جو دوسر و تفاله سیب در جدول ۱ ارائه شده است. مقادیر ویژگی های فیزیکوشیمیابی سبوس جو دوسر و تفاله سیب در این مطالعه مشابه سایر پژوهش ها بود. اختلاف جزئی مقادیر به دست آمده با گزارشات موجود را می توان به دلایلی همچون گونه، منطقه جغرافیایی و شرایط آب و هوایی مرتبط دانست^[۲ و ۴].

شایان ذکر است از میان دو مکمل فیبری تولیدی ابتدا آزمون جذب آب به منظور گرینش نمونه بهینه انجام و نمونه با رطوبت خوراک ورودی (۱۶ درصد) بدليل محتوای جذب آب و نگهداری آب بالاتر (۴۶ درصد) به عنوان نمونه نهایی برای آزمونهای کیک انتخاب گردید. درخصوص تاثیر مکمل فیبری بافت داده شده بر میزان فیبر، پروتئین، خاکستر و چربی کیک؛ مقایسه میانگین داده ها نشان داد؛ نمونه شاهد دارای کمترین محتوی فیبری بود و با افزایش میزان مکمل فیبری بافت داده شده در فرمولاتسیون کیک مقدار فیبر افزایش یافت. بطوری که بیشترین مقدار فیبر در نمونه حاوی ۱۵ درصد مشاهده شد. فیبر رژیمی موجود در کیک حاوی مکمل بافت داده شده بین ۰/۲۸-۰/۶ درصد متغیر بود. بنابراین فرمولاتسیون پیشنهاد شده می تواند به افزایش محتوای فیبر رژیمی غذایی تا ۶ برابر نسبت به کیک شاهد منجر شود. تغییرات فیزیکی و شیمیابی فیبر به علت

TABLE1. Proximate compositions (g/100g) of Apple pomace (AP) and Oat Bran (OB)

Component	Apple pomace (AP)	Oat Bran (OB)
Fat	2.25±0.189	7.44±0.25
Protein	2.35±0.149	16.78±0.509
Ash	1.69±0.366	2.75±0.51
Moisture	8.12±0.4	6.35±0.24
Total Fiber	58.31±0.709	16.34±0.424
Soluble Fiber	12.82±1.22	5.95±0.99
Insoluble Fiber	35.68±0.709	10.31±0.709

TABLE 2. The effect of fiber supplement addition on physicochemical properties of cake

Treatment	Fat (%)	Protein (%)	Ash (%)	Total fiber (%)
Control	19.05 ^a	8.5 ^a	1.45 ^b	0.93^d
Fiber supplement (5%)	20.34 ^a	8.57 ^a	1.48 ^a	3.67^c
Fiber supplement (10%)	19.03 ^a	8.46 ^a	1.58 ^a	7.66^b
Fiber supplement (15%)	20.20 ^a	8.45 ^a	1.71 ^a	11.58^a

*Significant at $P \leq 0.05$; ** significant at $P \leq 0.01$; *** significant at $P \leq 0.001$

هر ثانیه) نشان دهنده قوام کم تر (شل بودن خمیر کیک) و بر عکس اعداد پایین تر نشان دهنده قوام بیش تر خمیر است. این مساله میتواند به دلیل غنی بودن سبوس جو دوسر و تفاله سبب از ترکیبات فیبری و کربوهیدرات مانند بتاگلوکان و پکتین باشد. هیدروکلولئیدهای موجود با توانایی جذب آب و نیز واکنش با پروتئین ها، نشاسته و دیگر هیدروکلولئیدهای آرد و تشکیل شبکه، مقداری از آب آزاد را که در حرکت ذرات در خمیر مؤثر است به دام انداخته و بدین ترتیب قوام و پیوستگی خمیر را بالا میبرند [۱۴]. همچنین؛ احتمالاً به دلیل اتصال بهتر ماتریکس آب-نشاسته و فیبر است طی فرآیند اکستروژن نیروهای اعمال شده فیبرهای نامحلول به فراکسیون محلول فیبری تبدیل شده که قابلیت اتصال بهتری با آب نشان می دهند [۱ و ۱۲].

۳-۲- تاثیر نوع مکمل فیبری بر قوام خمیر

قوام خمیر به عبارتی زمان اندازه گیری جریان هر سیالی نظیر مایعاتی، نیمه جامدات، گازها بوده (مقدار خمیر عبور کرده از دهانه قیف در هر ثانیه) و پارامتر مهمی در جهت تعیین کیفیت و کارآمدی محصول صورت می گیرد. افزایش قوام خمیر کیک از خروج حبابهای هوایی وارد شده به خمیر در مراحل اولیه پخت، جلوگیری کرده و کیک، ساختار بسیار مخلخل و مطلوبی خواهد داشت. پایین یا بالا بودن بیش از حد قوام خمیر کاهش حجم کیک را به دنبال دارد [۳]. اثر افزودن مکمل های فیبری بر قوام خمیر کیک در شکل ۱ آمده است. با توجه به رابطه معکوس عدد بوستویک با قوام خمیر، بنابر نتایج با افزایش سطح جایگزینی مکمل فیبری میزان قوام خمیر به طور معنی داری افزایش یافت. در این شکل اعداد بالاتر (مقدار خمیر عبور کرده از دهانه قیف در

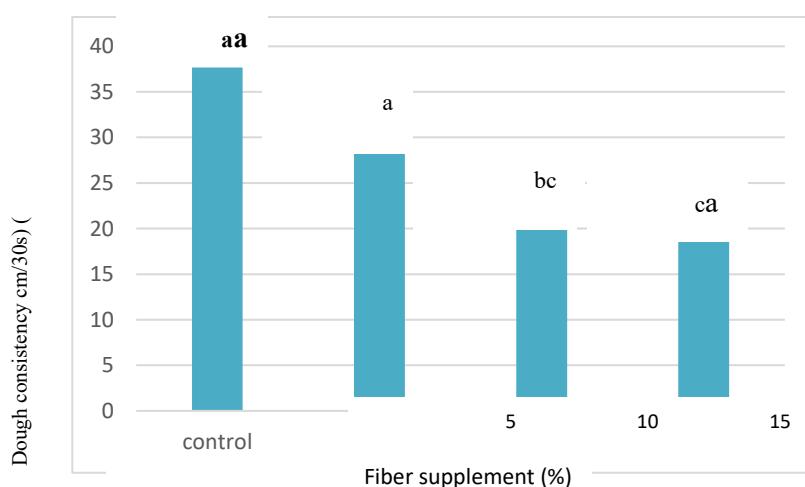

FIG.1. The effect of different treatments on dough consistency

از طریق جذب سطحی در ساختار فیبر نگه داشته شود. این خاصیت کاربردی سبب بهبود محتوای رطوبتی و نگهداری رطوبت در محصول می‌گردد [۴ و ۲]. وجود گروههای هیدروکسیل فراوان در ساختار صمغ‌ها و فیبرها، از طریق ایجاد پیوندهای هیدروژنی با مولکولهای آب، جذب آب را افزایش می‌دهند. سودها و همکاران (۲۰۰۷) در تحقیق خود به این نتیجه رسیدند که با افزایش میزان تفاله سیب در مخلوط خمیر کیک محتوای رطوبتی محصول نهایی نیز افزایش یافت که به علت بالابودن ظرفیت نگهداری آب توسط فیبر در کیک غنی شده با تفاله سیب می‌باشد. در پژوهشی، از فیبر کاکائو در تهیه کیک مافین استفاده کردند. آنها به این نتیجه رسیدند که ۲۴ ساعت پس از پخت، محتوای رطوبتی نمونه شاهد به صورت معنی داری کمتر از نمونه‌های حاوی فیبر بود و دلیل آن را ظرفیت نگهداری زیاد آب فیبر کاکائو بیان کردند [۱۶]. نتایج این بخش از تحقیق با نتایج محققان فوق مطابقت داشت.

۳-۳- تاثیر نوع مکمل فیبری بر تغییرات رطوبت کیک محتوای آب کل در غذا بیانگر دوام غذا و کیفیت آن است [۱۴]. مطابق نتایج جدول ۳، آنالیز واریانس بیانگر تاثیر معنی دار مکمل فیبری بافت داده شده بر افزایش مقدار رطوبت کیک در روزهای ۱، ۷ و ۱۴ بعد از پخت نسبت به نمونه شاهد بود ($P \leq 0.05$). علت نتیجه حاصل، بالا بودن تعداد گروههای هیدروکسیل موجود در ساختار فیبر است که سبب افزایش جذب آب گردید [۱۵]. قابل توجه اینکه در انواع فیبرها گروه‌های هیدروکسیل آزاد وجود دارد که این گروه‌ها توانایی اتصال به هیدروژن آب را دارند. از سوی دیگر اکثر فیبرها نظیر فیبر بتاگلوكان سبوس جو دوسر و پکتین تفاله سیب، رفتاری مشابه هیدروکلولئیدها دارند و این امر سبب افزایش جذب آب محصول می‌گردد [۱۲]. در واقع به دلیل ساختار شبکه مانند فیبرها، زنجیره‌های پلی ساکاریدی فیبر مقدار آب زیادی را از طریق پیوندهای هیدروژنی در خود نگهداری می‌کنند و یا ممکن است آب

TABLE 3. The effect of different fiber supplement treatments on cake moisture during the storage period

Treatment	Moistur/Day1	Moistur/ Day7	Moistur/ Day14
Control	17.45 ^a	14.69 ^b	12.93^c
Fiber supplement (5%)	18.54 ^a	15.57 ^b	14.67^{bc}
Fiber supplement (10%)	20.83 ^a	17.88 ^b	14.96^c
Fiber supplement (15%)	21.41 ^a	18.90 ^b	16.58^c

*Significant at $P \leq 0.05$; ** significant at $P \leq 0.01$; *** significant at $P \leq 0.001$

جباب‌های هوا و توزیع آنها در بافت محصول موثر است [۱۷]. تخلخل محصولات فیبری عمدها به عواملی مانند اندازه ذرات، شکل و ترکیبات شیمیایی فیبرهای مورد استفاده وابسته می‌باشد. مطابق نتایج جدول ۴- آنالیز واریانس داده‌ها نشان داد؛ با افزایش درصد جایگزینی مکمل فیبری بافت داده شده به جای آرد گندم، تخلخل تمامی نمونه‌ها نسبت به شاهد به طور معنی دار کاهش یافته است و بیشترین میزان تخلخل مربوط به شاهد بود [۱].

نتایج خدادزاده و همکاران (۱۳۹۷) نشان داد که در همه نمونه‌های کیک فیبری به جز نمونه حاوی ۱۵ درصد پودر

۴-۳- تاثیر نوع مکمل فیبری بر تغییرات تخلخل کیک انتقال آب به صورت مؤثر به میزان زیادی وابسته به ساختار ماده غذایی است. افزایش یا کاهش میزان آب ماده غذایی و تغییر در موجب فروپاشی غیر قابل بازگشت ماده غذایی و تغییر در تخلخل میشود. عوامل مؤثر بر توزیع مناسب آب میتوانند بر تخلخل مؤثر باشند. یکی از مهم ترین ویژگی‌های کیفی کیک، داشتن ساختاری متخلخل می‌باشد که این ساختار از طریق انبساط جباب‌های هوا و افزایش حجم در طی فرایند پخت ایجاد می‌شود. ترکیبات موجود در خمیر، بر پایداری خمیر در طی مرحله پخت و در نتیجه افزایش اندازه و تعداد

محصول می شود [۹]. در پژوهشی، کاهش تخلخل کیک اسفنجی را با افزودن فیبر حاصل از آناناس گزارش شد [۱۹]. در مطالعه ای دیگر، افزودن فیبر حاصل از سبب درختی به فرمولاسیون کیک، میزان تخلخل بطور معنی داری کاهش یافته است [۱۶]. نتایج این بخش از تحقیقات با نتایج این محققین مطابقت داشت.

TABLE 4. The effect of different fiber supplement treatments on the Porosity of cake

Treatment	Control	Fiber supplement (5%)	Fiber supplement (10%)	Fiber supplement (15%)
Porosity	4.45 ^a	4.13 ^{ab}	3.93 ^{ab}	3.49 ^b

*Significant at $P \leq 0.05$; ** significant at $P \leq 0.01$; *** significant at $P \leq 0.001$

تیمار مذکور با تیمار حاوی ۵ درصد مکمل فیبری طی هر سه بازه زمانی مشاهده نشد. حضور ۱۰ درصد مکمل فیبری بافت داده شده در کاهش میزان بیاتی نمونه های کیک در مقایسه با سایر سطوح مصرفي، تاثیر بیشتری داشته است. دلیل کاهش بیاتی در نمونه های کیک حاوی مکمل فیبری در مقایسه با نمونه شاهد وجود مقادیر بالای فیبر بتاگلوکان موجود در سبوس جوی دو سر و پکتین موجود در تفاله سبب بوده که به شدت جاذب الرطوبه می باشد و در به تعویق انداختن بیاتی موثر است. ترکیبات مذکور با نگه داشتن آب درون ساختار خود میتوانند بیاتی را به تاخیر بیندازد [۱۴، ۱۶ و ۱۷]. فیبر سبب و جو دوسر نه تنها ظرفیت نگهداری آب بالایی دارد بلکه آب را بسیار محکم باند می کند و می توانند رتروگردادسیون را به تاخیر بیندازد. نتایج مذکور با نتایج حاصل از سایر پژوهش ها مطابقت داشت که عنوان نمودند به کارگیری روغن ها و ترکیبات فیبری میتواند در به تعویق انداختن سرعت بیاتی محصولات غله ای موثر باشد [۲۰].

در پژوهشی، جایگزینی فیبر تفاله سبب به عنوان جایگزین چربی بر ویژگیهای شیمیایی و بافتی کیک بررسی شد. مطابق نتایج، زمان اثر افزایشی بر روی میزان سفتی کیک داشته است؛ اما با افزایش میزان درصد فیبر میزان سختی کیک تولیدی کاهش قابل توجهی از خود نشان داده و با افزایش

فیبر باگاس، تخلخل نسبت به نمونه شاهد کاهش پیدا کرد. اثر افزودن ایزومالت بر ویژگیهای کیک اسفنجی نیز سبب کاهش تخلخل در نمونه های کیک گردید [۱۸]. به طور کلی جایگزینی مواد فیبری به دلیل تضعیف شبکه گلوتنی، عدم امکان رشد و توزیع نامناسب سلول های گازی سبب کاهش تخلخل می شود که زمینه ساز افزایش فشردگی و سفتی

۳-۵- تاثیر نوع مکمل فیبری بر تغییرات میزان بیاتی کیک های تولیدی به روش دستگاهی

بیاتی یا سفت شدن بافت فرآورده های پخت طی مدت زمان نگهداری، فرآیند پیچیده ای است که عوامل متعددی مانند رتروگردادسیون آمیلوبکتین، آرایش مجدد پلیمرها در ناحیه آمورف، کاهش مقدار رطوبت و توزیع رطوبت بین ناحیه آمورف و کریستالی در آن دخیل می باشد [۱۷]. به عبارت بهتر، فرآیند سفت شدن مغز کیک معمولاً به دو علت می باشد: سفتی که ناشی از انتقال رطوبت مغز به پوسته است و سفت شدن ذاتی مواد سلولی که به کریستالیزاسیون مجدد نشاسته بر می گردد. مقاومت مغز کیک به تغییر شکل، یک ویژگی بافتی است که بیانگر ثبات و استحکام مغز کیک می باشد و درجه این استحکام و افزایش آن با گذشت زمان عامل مهمی در ارزیابی بیاتی کیک است [۴ و ۱۳].

با توجه به نتایج مقایسه میانگین ارزیابی میزان بیاتی به روش دستگاهی در جدول ۵- مشخص گردید، زمان اثر افزایشی بر روی میزان سفتی کیک داشته و مقدار سفتی مغز کیک با زیاد شدن زمان آزمون یعنی با گذشت زمان بالاتر است اما با افزایش مقدار تیمارهای مکمل فیبری در حال کاهش می باشد. به طور کل نمونه شاهد دارای بیشترین درصد سفتی بافت کیک در روزهای ۱، ۷ و ۱۴ پس از پخت را نشان داد ($P \leq 0.05$). ضمن آنکه تفاوت معنی داری بین

مرور آزاد میکند که همین رهایش رطوبت باعث کاهش سفتی کیک در طول زمان میشود. به همین دلیل بین سفتی کیک و درصد رطوبت آن رابطه معکوس وجود دارد [۲۲]. در پژوهش دیگری؛ با افزودن فیبر پرتقال به کیک مافین سفتی بافت کاهش یافته است. با توجه به کاهش سفتی بافت در نتیجه افزودن مکمل فیبری بافت داده شده می‌توان این طور بیان نمود که حضور گروه‌های آبدوست در ساختار فیبر مصرفی سبب افزایش جذب آب مغزی و جلوگیری از مهاجرت آب به پوسته و افزایش نرمی شده است. در نتیجه این امر سفتی بافت در نمونه‌های حاوی مکمل فیبری کاهش یافته است. نتایج این بخش با نتایج به دست آمده توسط محققین فوق مطابقت داشت [۲۳].

میزان درصد فیبر تا ۱۵ درصد میزان سختی کیک، افزایش یافت [۲۱].

Aydogdu و همکاران (۲۰۱۸) با استفاده از منابع فیبر گیاهی در تولید کیک، گزارش کردند که استفاده از فیبر در سطوح بالاتر، منجر به افزایش سفتی بافت کیک‌های تولیدی گردید [۱۰].

اثر جایگزینی آرد گندم با پودر هسته انار را بر ویژگیهای کیفی کیک اسفنجی بررسی گردید. مطابق نتایج، تیمار شاهد نسبت به نمونه بهینه بیشترین افزایش سفتی را در طی ۱۴ روز نگهداری نشان داد. که مشخص میشود افزایش میزان جایگزینی و صمغ زانتان در فرمولاسیون کیک سبب به تاخیر انداختن سفت شدن بافت محصول نهایی در طی ۱۴ روز نگهداری میشود. دلیل آن حفظ و نگهداری رطوبت به دلیل مقادیر بالای فیبر میباشد که آب را در خود نگه داشته و به

TABLE 5. The effect of different fiber supplement treatments on the Hardness of cake during the storage period

Treatment	Hardness(N) Day1	Hardness(N) Day7	Hardness(N) Day14
Control	3.45 ^a	6.61 ^a	9.13^a
Fiber supplement (5%)	2.57 ^b	4.59 ^c	7.37^b
Fiber supplement (10%)	2.81 ^b	5.78 ^b	8.11^b
Fiber supplement (15%)	3.11 ^{ab}	6.00 ^a	9.08^{ab}

*Significant at $P \leq 0.05$; ** significant at $P \leq 0.01$; *** significant at $P \leq 0.001$

قرار داشت. همچنین بین کلیه تیمارها تفاوت معنی دار مشاهده گردید ($p \leq 0.05$) بعلاوه نتایج آنالیز واریانس نشان دهنده تاثیر معنی دار مکمل فیبری بافت داده شده بر قرمزی نمونه‌ها بود.

فاکتور قرمزی نمونه‌های حاوی مکمل فیبری در مقایسه با شاهد افزایش یافت به طوری که تیمار حاوی ۱۵ درصد مکمل فیبری دارای بیشترین میزان قرمزی و شاهد دارای کمترین میزان فاکتور *^a بود. فاکتور (زردی) در تیمار شاهد بیشترین مقدار بوده که به دلیل زردی طبیعی روغن مصرفی کیک تولیدی بوده است و پس از آن نمونه‌های حاوی ۵ درصد مکمل فیبری قرار داشتند که به دلیل سطوح مصرف بیشتر و وجود رنگدانه‌های بیشتر تفاله سیب و

۶-۳- تاثیر نوع مکمل فیبری بر تغییرات مولفه‌های رنگ مغز کیک

در بین خصوصیات فیزیکی مواد غذایی، رنگ به عنوان مهم ترین ویژگی ظاهری در درک کیفیت شناخته شده است. مشتری تمایل دارد که رنگ را با طعم، ایمنی، ماندگاری، کیفیت و خصوصیات تغذیه‌ای محصولات غذایی مرتبط سازد [۲]. با توجه به نتایج مندرج در جدول ۶ مشخص گردید که افزودن مکمل فیبری سبب کاهش روشنی نمونه‌های کیک در مقایسه با تیمار شاهد شده است به طوری که در بین کلیه تیمارها، نمونه شاهد از بیشترین میزان روشنایی و پس از آن تیمار حاوی ۵ درصد مکمل فیبری

قد، نشاسته و پروتئین موجود در فرمول محصول و نیز شرایطی که این مواد تحت آن وارد عمل می‌شوند نظر دما و کاهش آب سطح بر شدت تیره شدن رنگ پوسته موثر است [۴ و ۱۷]. اما علت تغییرات ملایم‌تر مولفه‌های روشنایی، زردی و قرمزی در مغز کیک نسبت به پوسته آن را می‌توان با چنین استدلالی توجیه کرد که در طول فرایند پخت، کاهش رطوبت از درون به بیرون کیک‌ها انجام می‌شود. همانطور که دما افزایش می‌یابد محتوای رطوبت در لایه بیرونی سریع‌تر کاهش یافته و واکنش‌های میلارد با سرعت بیشتری صورت می‌گیرد. این موارد به رنگ تیره تر پوسته منجر می‌شود. در قسمت‌های درونی تر کیک‌ها، افت آب کمتر و فعالیت آبی بالاتری وجود دارد و دمای مغز کیک‌ها بالاتر از ۱۰۵ درجه سانتی گراد نمی‌رسد. تحت چنین شرایطی واکنش‌های میلارد به کندی پیشرفت کرده و بنابراین مغز کیک، تغییرات رنگی بسیار کمی را به خود می‌بیند [۶، ۱۰ و ۱۱].

TABLE 6. The effect of different fiber supplement treatments on the color parameters of cake

Treatment	L*	a*	b*
Control	63.81 ^a	-2.31 ^a	34.47^a
Fiber supplement (5%)	61.25 ^b	2.81 ^c	29.17^b
Fiber supplement (10%)	58.79 ^b	4.08 ^b	28.41^b
Fiber supplement (15%)	54.35 ^c	6.24 ^a	27.88^a

*Significant at P ≤ 0.05; ** significant at P ≤ 0.01; *** significant at P ≤ 0.001

رنگ پوسته کاهش یافت، اما بر اساس نتایج مقایسه میانگین اختلاف امتیاز رنگ پوسته تا سطح افزودن ۱۰ درصد با شاهد معنی دار نبود. با توجه به تشدید واکنش قهقهه ای شدن در حضور ترکیبات پروتئینی و ترکیبات فنولیک در نمونه‌ها با سطوح بالاتر مکمل فیبری و در نتیجه تیره تر شدن رنگ پوسته کیک، کاهش امتیاز رنگ پوسته کیک دور از انتظار نیست.

از نظر صفت ویژگی پوسته و شکستگی و پارگی، حفره ای و دانه‌ای بودن مغز کیک، رنگ مغز کیک، عطر و بو، طعم و مزه، قابلیت جویدن و بافت مغز کیک در تیمارهای حاوی مکمل فیبری بافت داده شده دارای بالاترین امتیاز و

سبوس، از فاکتور **b*** بیشتری برخوردار بودند. طی فرآیند پخت، تغییراتی در رنگ کیک اتفاق می‌افتد که مربوط به واکنش‌های میلارد و کاراملیزه شدن بوده و نتایج چنین واکنش‌هایی ایجاد رنگ قهقهه‌ای در محصول است که خود بیانگر کاهش شدت تیره رنگ زرد در فراورده نهایی می‌باشد. ترکیبات پروتئینی و قندی موجود در سبوس جو دو سر و تفاله سیب در فرمولاسیون کیک می‌تواند بر شدت رنگ موثر باشد همچنین رنگریزه‌های طبیعی موجود در سبوس، بر شدت تیرگی رنگ نمونه‌ها و افزایش شدت قرمزی تأثیر گذاشته است [۶، ۱۰ و ۱۱].

افزون بر مطلب اخیر، علت کاهش شدید روشنایی نمونه حاوی مکمل نسبت به نمونه شاهد فاقد مکمل فیبری را می‌توان این گونه بیان کرد که در طی فرآیند پخت کیک، با افزایش دمای خمیر، پوسته کیک آب خود را از دست داده و در درجه حرارت‌های زیاد، رنگ پوسته به دلیل واکنش قهقهه ای شدن میلارد به تدریج قهقهه ای می‌شود. بنابراین مقدار

ای شدن میلارد به تدریج قهقهه ای می‌شود. بنابراین مقدار

۳-۷- تاثیر نوع مکمل فیبری بر تغییرات امتیاز پذیرش

کلی نمونه‌های کیک در طول دوره ماندگاری

نتایج ارزیابی حسی افزودن مکمل فیبری بافت داده شده به فرمولاسیون کیک در جدول ۷ قابل مشاهده است. چنانچه مشاهده می‌شود در مقاله حاضر امتیاز پذیرش کلی که برایند امتیاز رنگ، عطر و طعم، بافت و احساس دهانی نمونه‌های کیک می‌باشد؛ گزارش گردیده است. با توجه به نتایج مقایسه میانگین داده‌ها مشخص شد که تاثیر مکمل فیبری بافت داده شده بر امتیاز رنگ پوسته کیک معنی دار بوده است. اگرچه با افزایش سطح مکمل فیبری بافت داده شده

بر اساس نتایج امتیاز بخش عطر و طعم، همگام با افزایش سطوح افزودن مکمل فیبری بدلیل توسعه طعم سبب، امتیاز این بخش افزایش یافت. بطور کلی مشخص شد که نمونه های شاهد و حاوی ۱۰ درصد مکمل فیبری بافت داده شده از بالاترین امتیاز برخوردار بود. به گونه ای که حتی داوران چشایی خصوصیات حسی (پذیرش کلی) این نمونه هارا بیش از سایر نمونه ها قابل قبول دانستند.

تیمار شاهد از کمترین میزان صفت مذکور برخوردار بود. نتایج حاصل با پژوهش به عمل آمده توسط Lee و همکاران (۲۰۰۵) مطابقت داشت[۲۳]. مطابق گزارش نامبردگان؛ ترکیبات فیبری بویژه جو دوسر با ویژگی انتشار کند و یکنواخت گاز CO₂ در خمیر سبب حفظ بیشتر گاز در خمیر، افزایش میزان تخلخل و حفره ای شدن بافت و ایجاد تقارن بهتر در محصولات پخت می گردد. وجود ترکیبات موثره نظیر برخی اسیدهای چرب غیراشبع و آلدیدی در تفاله سبب و سبوس جوی دوسر میتواند دلیل بهبود عطر و بوی نمونه های کیک تولیدی باشد.

TABLE 7. The effect of different fiber supplement treatments on Total acceptance of cake during the storage

Treatment	Total acceptance	Total acceptance	Total acceptance
	Day1	Day7	Day14
Control	4.9 ^a	4.1 ^b	4 ^a
Fiber supplement (5%)	4.9 ^b	4.5 ^a	4.3 ^a
Fiber supplement (10%)	4.8 ^a	4.4 ^a	4.3 ^a
Fiber supplement (15%)	3.9 ^b	3.6 ^b	3.7 ^b

*Significant at P ≤0.05; ** significant at P ≤0.01; *** significant at P ≤0.001

کشاورزی در قالب پسماند از چرخه فناوری خارج می شود. نتایج حاکی از تاثیر مثبت جایگزینی بر ویژگی های شیمیایی، کیفی و حسی محصول بود. مکمل فیبری بافت داده شده عاری از آلودگی میکروبی بوده و کاربرد آن در فرمولاسیون فراورده های پخت می تواند راهکاری مناسب برای تولید محصولی جدید و غنی شده و مطلوب باشد. کاربرد منابع فیبری اکسترود در فرمولاسیون کیک علاوه بر تامین فیبر روزانه مصرف کنندگان و کاهش ابتلاء به بیماریهای مزمن، سبب کاهش هزینه های تولید با کاهش هزینه های ماده اولیه و افزایش ماندگاری کیک می گردد.

۴-نتیجه گیری

صرف فیبر رژیمی در نیم قرن اخیر به عنوان یکی از اجزای اصلی غذاهای عملگر مورد توجه قرار گرفته است. منابع متنوعی برای تولید فیبرهای خوارکی، وجود دارد. در این زمینه، فراورده های جنبی کشاورزی و صنایع تبدیلی از اهمیت زیاد برخوردارند؛ زیرا علاوه بر حجم انبوه تولید و ارزان بودن، منابعی سرشار از پروتئین، ویتامین، فیبر رژیمی، آنتی اکسیدان و انواع ریز مغذی ها می باشند. براساس آمارهای بین المللی، سالانه حدود ۱۰ تا ۵۰ درصد از تولیدات بخش

۷-منابع

- [1] Milani, E. Hashemi, N. Golimovahhed, Gh. and Davari, F. 2021. Properties Assessment of Muffin Cakes Enriched with Composite Dietary Fibers from Wheat Bran Coffee Processing Byproducts, *journal of nutrition sciences & food technology*, 16(1): 85–94
- [2] Sudha, M. L., Baskaran, V., Leelavathi, K. (2007). Apple pomace as a source of dietary fiber and polyphenols and its effect on the rheological characteristics and cake making. *Food Chem.*, 104, 686-692.
- [3] Salehi, F. Kashaninejad, M. Alipour, N. 2016. Evaluation of Physicochemical, Sensory and Textural Properties of Rich Sponge Cake with Dried Apples Powder. *Innovative Food Technologies*. 3(3): 39-47
- [4] Farahnaky, A., Ghiasi, F., Hedayati, S., Habibi, M., and Majzoobi, M. 2015. Effects of

- commercial oat fiber on characteristics of batter and sponge cake. *Journal of agricultural science and technology*, 17(1):99-107.
- [5] Mialni E, Hashemi N, Golimovehhd Q, Hashemi M. 2020. A feasibility study of fiber solid foam based on food by products (Spent coffee – wheat bran). *FSCT*; 17 (103) :67-81
- [6] Lotfi, S., Koocheki, A, Milani, E, 2020.Production of high fiber ready-to-eat expanded snack from barley flour and carrot pomace using extrusion cooking technology. *Journal of Food Science and Technology*. 57, pages2169–2181
- [7] Millani E. Goli movahhed gh. Jafari m. Influence of Formulation Variables and Extrusion Cooking Conditions on Functional and Nutritioanal Characteristics of Wheat Bran. *Journal of food technology and nutrition*. 17(1): 5-14
- [8] Lebesi DM and Tzia C, 2011. Effect of the addition of different dietary fiber and edible cereal bran sources on the baking and sensory characteristics of cupcakes. *Journal of food and bioprocess technology* 4(5): 710-722.
- [9] Nouri, M., Nasehi, B., Samavati, V. & Mehdizadeh, S. A. 2017. Optimizing the effects of Persian gum and carrot pomace powder for development of low-fat donut with high fiber content. *Bioactive Carbohydrates and Dietary Fiber*. 9. 39-45.
- [10] Aydogdu A., Sumnu G., & Sahin S. 2018. Effects of addition of different fibers on rheological characteristics of cake batter and quality of cakes. *Journal of food science and technology*; 55(2), 667-677.
- [11] Gualarte MA, Hera E, Gómez M and Rosell CM, 2012. Effect of different fibers on batter and gluten-free layer cake properties. *LWT - Food Science and Technology* 48(2): 209-214.
- [12] Huang Y, and Ma Y, 2016. The effect of extrusion processing on the physicochemical properties of extruded orange pomace. *Food Chemistry* 192:363-369.
- [13] McMinn, W. A. M., McKee, D. J., Ronald, T. and Magee, A. 2007. Moisture Adsorption Behavior of Oatmeal Biscuit and Oat Flakes. *J. Food Eng.*, 79: 481-493.
- [14] Majzoobi, M. Habibi, S. Hedayati, F. Ghiasi , A. 2015. Effects of Commercial Oat Fiber on Characteristics of Batter and Sponge Cake M. J. Agr. Sci. Tech. 17: 99-107 99
- [15] Adegunwa M.O, Kayode B.I. Kayode R.M.O, Akeem S.A, Adebawale A.A & Baker H.A. 2020. Characterization of Wheat flour enriched with cashew apple (*Anacardium occidentale L*) fiber for cake production. *Journal of Food Measurement and Characterization*. 14(4)120-134.
- [16] Pourabedin A. Arabi, M. 2018. Evaluation of Flaxseed (*Linum usitatissimum L.*) Flour on Quality and Organoleptic Properties of Toast Bread. *Journal of Food Technology and Nutrition*. 15(2): 45-54
- [17] Khodazadeh Mehsa, Nashi Behzad. Investigating the physicochemical, sensory and textural characteristics of sponge cake enriched with bagasse fiber powder. *Iranian journal of food science and industry*. 1397; 15 (79):21-29
- [18] Offia-Olua, B.I., and Ekwunife, O.A., 2015. Production and evaluation of the physico-chemical and sensory qualities of mixed fruit leather and cakes produced from apple (*Musa Pumila*), banana (*Musa Sapientum*), pineapple (*Ananas Comosus*). *Nigerian Food Journal*, 33:22-28.
- [19] Hashemi, N. Milani. E, Mortazavi, S.A. Tabatabai. F. 2016. microstructural and textural properties of puffed snack prepared from partially defatted almond powder and corn flour. *Journal of Food Processing and Preservation*. 41(5): 320-331.
- [20] Sabet Ghadam M, Saeedi Asl M R, Sharifi A, Armin M, Pedram nia A. 2022. Effect of fat replacement with apple pomace fiber on the chemical and textural properties of the cake. *FSCT*; 18 (119) :259-274
- [21] Eivani f. Nasehi b. Noshad m. Noshad m. Barzegar H.2020. Effect of flour replacement with pomegranate seed powder on the properties of Sponge Cake. *Iranian food science and technology research journal*: 437-452
- [22] Khaledi S, Movahhed S, Shakouri M J. 2019. Effect of Adding Mango Fiber on the Qualitative Properties of Sponge Cake. *FSCT*; 16 (89) :165-175
- [23] Lee S, Kim S and Inglett GE, 2005. Effect of shortening replacement with oatrime on the physical and rheological properties of cakes. *Cereal Chem*. 82: 120-124.

Scientific Research

Investigating the effect of textured fiber supplement (apple pomace-oat bran) on the quality characteristics of muffin cake

Elnaz Milani^{1*}, Morteza Mirzaei²

1- PhD in Academic Jihad.

2- Master's degree in Academic Jihad, Kashmar

ARTICLE INFO**ABSTRACT****Article History:**

Received:2023/5/3

Accepted:2023/8/7

Keywords:

Extrusion,

Oat bran,

apple pomace,

cake

DOI: [10.22034/FSCT.22.163.78](https://doi.org/10.22034/FSCT.22.163.78).

*Corresponding Author E-

The increasing demand for food products with high quality and nutritional value has turned the use of dietary fibers into a challenge among researchers. In this project, the effect of textured (extruded) fiber supplement obtained from apple pomace-oat bran at levels of 0, 5, 10 and 15%, on the physicochemical and quality characteristics of the muffin cake containing moisture, consistency, porosity, crumb color, Hardness and overall acceptability were evaluated. The results showed that adding the texture supplement to the cake samples did not have a significant effect on their protein and fat, but it caused an increase in the percentage of moisture, fiber and ash in the cake samples. The addition of the fiber supplement caused a reduction of hardness in the samples during the storage period; So that the lowest amount of hardness was related to the muffin cake containing 10%. Examining the factors related to the color of the cake samples showed that the addition of fiber supplement to the cake samples decreased the whiteness, decreased the b^* factor and increased a^* factor. The results of the sensory evaluation of the samples showed that the addition of fiber supplement to the level of 10% caused an increase in aroma and taste, porosity and an increase in the overall acceptance score. While the consistency and porosity of the dough increased. The results of this research showed that the fiber supplement, as a food by-product, which is low price with a valuable source of nutritional compounds, can be successfully used to replace part of the flour applied for the production of baking products. The highest acceptability included the cake enriched with 10% textured fiber supplement powder.